

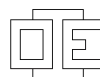
NOVI EKONOMSKO - SOCIALNI SPORAZUM 2009 -2013

Izhodišča
Združenja delodajalcev Slovenije

December 2008

ZDS je član

IZHODIŠČA ZDS ZA EKONOMSKO-SOCIALNI SPORAZUM 2009-2013

(Potrjeno s strani Upravnega odbora ZDS 2. decembra 2008)

1. Izhodišča za pripravo in namen socialnega sporazuma

- Socialni sporazum naj opredeljuje **temeljne zaveze in usmeritve socialnih partnerjev** (delodajalcev, sindikatov) in Vlade RS, ki **vodijo k skupno opredeljenim ciljem**.
- Socialni sporazum naj bo **kratek in transparenten**.
- Socialni sporazum naj bo **podlaga potrebnim spremembam zakonodaje**.
- V socialni sporazum naj se **ne zapisujejo zakonske določbe**.

2. Cilji socialnega sporazuma

Podpisniki sporazuma si moramo skupaj prizadevati za **ekonomsko, socialno in okoljsko uravnotežen razvoj**, na podlagi sledečih ciljev:

- **stabilna gospodarska** rast, ki zagotavlja več in boljša delovna mesta, in omogoča, da **delo znova postane vrednota**,
- **poslovno okolje**, ki omogoča hitrejši gospodarski razvoj ,
- ponovna vzpostavitev in ohranjanje **cenovne stabilnosti**,
- vzpostaviti in zagotavljati **ravnovesje varne prožnosti** (flexicurity) na trgu dela,
- **demografske izzive spremeniti v priložnosti** na trgu dela,
- zniževanje javnofinančnega primanjkljaja in javne porabe ter **dolgoročno vzdržne javne finance**,
- spodbujanje **znanja in inovativnosti** kot temelja razvoja,
- uravnotežen socialni razvoj ter **modernizacija sistemov socialne zaščite**,
- dolgoročna **vzdržnost pokojninske in zdravstvene blagajne**,
- **energetska učinkovitost** mora biti priložnost za razvoj in konkurenčnost.

3. Veljavnost socialnega sporazuma

Socialni sporazum naj se sklepa za 5 let, za obdobje 2009 – 2013, to je za eno leto dlje, kot traja mandat vlade.

4. Aktivnosti, potrebne za doseg ciljev

4.1. Obvladanje inflacije in cenovna stabilnost

- Nadaljevati in uresničevati omejevalno politiko reguliranih cen (komunalne storitve, električna energija, uvajanje novih storitev).
- Blažiti čezmerne vplive nihanja cen nafte (preko trošarin na tekoče gorivo), in cen drugih energentov.
- V okviru bipartitnega dialoga voditi plačno politiko, ki ne generira inflacijskih pričakovanj.
- Spodbujati konkurenco v nemenjalnem sektorju in voditi proti-monopolno politiko..
- Spoštovati Pakt stabilnosti in rasti.

4.2. Vzdržnost javnih financ

- Potrebno je nadaljnje zniževanje javnih izdatkov v % od BDP.
- Povečevati relativni delež znotraj javnih izdatkov za namene znanosti, raziskav in visokošolskega izobraževanja, ki je v neposredni povezavi z gospodarstvom.
- Potrebno je razvojno prestrukturirati javno finančne odhodke s ciljem boljšega črpanja sredstev EU.
- Spoštovati Pakt stabilnost in rasti.

4.3. Socialni dialog

- Socialni dialog mora biti temelj za skupno delovanje, ki bo omogočal doseganje skupnih ciljev.
- Ekonomsko socialni svet je potrebno uzakoniti in urediti materialne, prostorske in kadrovske možnosti za njegovo delo v soglasju s socialnimi partnerji.
- Vse ključne odločitve pristojnih institucij na ekonomskem in socialnem področju naj bodo rezultat predhodnega usklajevanja socialnih partnerjev.
- Posegi v status in položaj socialnih partnerjev se naj zagotavljajo s spoštovanjem njihovega samostojnega delovanja in organiziranja, zato naj ne bo posegov v ta status brez njihovega soglasja.

4.4. Razbremenitev stroška dela in razvojno naravnana davčna politika

- Davčna obremenitev znotraj stroška dela naj se v času veljavnosti socialnega sporazuma zmanjša s skupnih 46% na 40%, in sicer z znižanjem prispevkov za socialno varnost.
- Potrebujemo stabilen, konkurenčen, pregleden in enostaven davčni sistem.

- Potrebujemo ponovno uvedbo investicijske olajšave pri davku od dohodka pravnih oseb brez zneskovnih omejitev.
- Potrebujemo ponovno uvedbo namenskih davčnih olajšav, predvsem za naložbe v izobraževanje in stanovanjsko gradnjo ter razbremenitev zaposlenih v srednjih dohodninskih razredih.

4.5. Modernizacija sistemov socialne zaščite ter pokojninskega in zdravstvenega zavarovanja

- Zagotoviti je potrebno večjo preglednost nad socialnimi transferji.
- Preprečevati je potrebno neutemeljeno kopičenje socialnih prejemkov pri posamezniku.
- Očistiti zdravstveno in pokojninsko blagajno izdatkov, ki nimajo podlage v zavarovanju na podlagi dela, ampak so čisti socialni transferji, ki bi morali biti financirani iz proračuna.
- Zmanjšati obremenitve stroškov dela z odpravo ali znižanjem prispevkov za socialno varnost za tista povračila stroškov v zvezi z delom, ki se ne upoštevajo pri izračunu pokojninske osnove delavca oziroma zavarovanca.
- Navzgor omejiti plačevanje prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.
- Finančno spodbujati delodajalce k ohranjanju zaposlitve delavcev, ki so že dopolnili minimalne pogoje za upokojitev.
- Spodbujati razvoj dodatnega prostovoljnega pokojninskega zavarovanja.
- Uvesti olajšave pri plačevanju prispevkov in davkov za vse oblike dodatnega (individualnega in kolektivnega) pokojninskega zavarovanja.
- Spremeniti sistem usklajevanja pokojnin, tako da pokojnine ohranjajo realno vrednost, in sicer usklajevanje z napovedano inflacijo enkrat letno.
- Prilagajati obseg in sestavo pravic iz obveznega zdravstvenega zavarovanja v skladu z demografskimi gibanji, razvojem medicinske stroke in finančnimi možnostmi.
- Oblikovati in zagotavljati možnosti za hitrejše vračanje delavcev na delo zaradi bolniške odsotnosti, podpirati dejavnosti za preprečevanje bolezni in skrb za lastno zdravje.
- Uvesti davčne vzpodbude (in ne davčne obremenitve ter bonitete kot je to v obstoječi ureditvi) za naložbe podjetij v preventivo ter programe ohranjanja zdravja zaposlenih.
- Spodbujati javno-zasebno partnerstvo pri financiranju in izvajanju storitev in programov socialnega varstva ter posredovanju dela (npr. zasebne naložbe v socialno infrastrukturo – domovi za starejše ipd.).
- Uvesti državni sistem kakovosti v javni zdravstveni mreži.

4.6. Varna prožnost na trgu dela za več in boljša delovna mesta

- Vzpostaviti ustrezno ravnovesje varne prožnosti na trgu dela med fleksibilnostjo delovnih razmerij, sistemi socialne varnosti, vseživljenjskim izobraževanjem in aktivno politiko zaposlovanja, in sicer s prenovo Zakona o delovnih razmerjih, Zakona o prispevkih za socialno varnost, Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, itd.
- Omogočiti izvajanje fleksibilnih oblik zaposlovanja, ki že obstajajo urejene z zakonom, z ustreznimi vzpodbudami in olajšavami (delo za krajši delovni čas, delitev delovnega mesta, prožna izraba delovnega časa, delo na domu in delo na daljavo).
- Promovirati geografsko in poklicno mobilnost zaposlenih: omogočiti lažji prehod zaposlenih med podjetji.
- Zmanjšati število administrativnih postopkov in kvotne omejitve pri zaposlovanju visokokvalificiranih tujih delavcev.
- Uvesti spodbude za delodajalce za zaposlovanje dolgotrajno brezposelnih mladih in starejših.
- Vzpostavitev učinkovitih inšpekcijskih organov za ugotavljanje kršitev iz naslova dela na črno.
- Starejšim omogočiti bolj fleksibilen in več možnosti prehoda iz zaposlitve v upokožitev ter upokožencem omogočiti spodbude in forme za nadaljnje delo.
- Finančno spodbujati delodajalce k ohranjanju zaposlitve delavcev, ki so že dopolnili minimalne pogoje za upokožitev.
- V času gospodarskih nihanj omogočiti prehajanje zaposlenih od enega delodajalca k drugemu na podlagi dogovora med delodajalcema – prvotni cilj mora biti ohranitev zaposlitve in ne posameznega delovnega mesta.

4.7. Plačna politika

- Rast bruto plač mora slediti gospodarskim gibanjem ter ostati v okvirih rasti produktivnosti in s tem omogočati vzdržno rast in generiranje delovnih mest.
- Kolektivne pogodbe dejavnosti in podjetja so temelj dogovarjanja politike plač med delodajalci in sindikati. Pri tem se bosta socialna partnerja (delodajalci in sindikati) zavzemala za vgraditev t.i. odprtih klavzul v kolektivne pogodbe dejavnosti, saj le te omogočajo prilagoditev kriznim razmeram v podjetjih v obliki sklenjenih dogovorov s sindikatom.
- Minimalna plača naj ostane zakonska kategorija. Vse spremembe zakona o minimalni plači se naj sprejemajo v soglasju med socialnimi partnerji in Vlado RS.
- Potrebna je prenova plačnih modelov v kolektivnih pogodbah in pri delodajalcih v smeri, ki bo ustrezala prilagoditvam aktualnemu času.

4.8. Znanje in inovacije kot temelj razvoja

- Izboljšati dvosmeren pretok znanja med raziskovalno sfero in gospodarstvom.
- Skupna promocija socialnih partnerjev do poklicev, ki so na trgu dela deficitarni.
- Mladim raziskovalcem je potrebno omogočiti poseben položaj ter podjetjem zagotoviti vzpodbude za zaposlovanje le teh.
- Vsi socialni partnerji bo morali sodelovati pri načrtovanju poklicnega in strokovnega izobraževanja in skladno s pooblastili nosimo odgovornosti za njegovo izvajanje.
- Zagotoviti sistemске pogoje, ki bodo spodbujali delodajalce, da se bodo množičneje odločali za omogočanje prakse in izpopolnjevanja mladim.

5. Energetska politika

- Energetsko učinkovite rešitve morajo imeti prioriteto v vseh razvojnih politikah.
- Energetsko intenzivnim industrijam je potrebno zagotoviti brezplačno dodelitev emisijskih kuponov ter s tem ohranjanje konkurenčnosti, dokler ne bo globalnega dogovora za znižanje emisij toplogrednih plinov.
- Potrebna je podpora energetske raznovrstnosti in zagotavljanje ukrepov za razvoj in prenos tehnologij za obnovljive vire energije, sorazmerno povečanje finančnih sredstev in naložb v podporo prilagajanju podnebnim spremembam ter s tem prispevanje k trajnostnemu razvoju, varnosti oskrbe, ustvarjanju novih delovnih mest, povečevanju gospodarske rasti in konkurenčnosti.
- Zavzemati se je potrebno za izboljšanje učinkovitosti oziroma boljšo rabo energije v gradbeništvu, prometu in industriji.

5.1. Družbena odgovornost podjetij in socialno podjetništvo

- Opredeliti je potrebno standarde družbeno odgovornega ravnanja podjetij in definicijo socialnega podjetništva.
- Vzpostaviti koordinacijsko telo in register za spremljanje socialnih podjetij.
- Spodbujati družbeno odgovornost podjetij z dejavnostmi za dvig zavesti o koristih družbeno odgovornega ravnanja ter
- uveljavljati in nagrajevati primere dobre prakse v podjetjih na različnih področjih (od varovanja okolja do odnosa do zaposlenih, varstva in zdravja pri delu, spoštovanja različnosti, odnosa do lokalnih skupnosti in dajanja pozitivnega zgleda).
- Zagotoviti, da bo družbena odgovornost podjetij upoštevana kot merilo v postopkih javnega naročanja.

6. Socialni mir

V času veljavnosti socialnega sporazuma naj se podpisniki zavežejo, da bodo dosledno in korektno skupno delovali z namenom doseganja ciljev sporazuma in da bodo vse morebitne spremembe uveljavljali sporazumno, ter da bodo v tem času spoštovali in zagotavljali socialni mir.

Skladno s tem naj bo skupni cilj delodajalcev in sindikatov v času gospodarske krize ohranjanje delovnih mest, tudi za ceno nižanja obstoječih stroškov dela.

7. Podpisniki socialnega sporazuma

- Delodajalska združenja
- Sindikalne centrale
- Vlada RS